

Fiona Nil

MAMA NA
IVICI NERVNOG
SLOMA

Prevela Maja Radović

alnari
PUBLISHING

Beograd, 2008.

Za Eda

„Svaka žena je nauka, možete ceo život proživeti
pored nje, a da je ništa dublje ne upoznate.“

– Džon Don

„Čak i kad spavaju na istom jastuku,
muž i žena različito sanjaju.“

– Kineska poslovice

1.

„Glav muž i slepa žena uvek su srećan par.“

Ostavila sam preko noći sočiva u šoljici za kafu i kada sam se ujutru probudila, otkrila sam da ih je Muž Kratkog Fitolja popio u toku noći. Po drugi put za manje od godinu dana. „Ali rekla sam ti da su tu“, pobunih se. „Ne možeš očekivati da se setim svake sitnice“, reče. „Ovoga puta neću da guram prst u grlo. Stavi naočare.“

Tom je u krevetu, sedi prekrštenih ruku, razbarušene kose, u izgužvanoj pidžami na pruge sa zakopčanim gornjim dugmetom. Ja sam u pidžami od tartana, kojoj nedostaju dugmići. Pitam se da li trenutak kada oboje počnete da oblačite pidžame predstavlja početak ili, pak, kraj nečega u vezi. On se naginje ka noćnom stočiću kako bi poređao po veličini tri knjige, a šoljicu u kojoj su se nekada nalazila moja sočiva namestio je na jednaku udaljenost sa druge strane lampe.

„Ne razumem zašto ih uopšte držiš u šoljici za kafu. Tri miliona ljudi širom zemlje svakodnevno obavlja isti taj ritual i nikada im ne pada na pamet da u šolji čuvaju nešto tako lično. To je jedna vrsta sabotaže, Lusi, zato što znaš da postoji rizik da u toku noći ožednim.“

„Zar ponekad ne poželiš da uneseš malo opasnosti u život?“ upitam. „Da se poigraš malo sa sudbinom, ali tako da niko ne bude povređen?“

„Kada bih pomislio da je ovo posledica traženja odgovora na filozofska pitanja, a ne od ispijene flaše vina i prateće amnezije, zabrinuo bih se za tvoje mentalno zdravlje. Možda bih saosećao sa tvojim problemom kada bi ti bila zabrinutija za mene. Mogao sam da završim u Urgentnom“, kaže on razdražljivo.

„Pa, prošlog puta nisi“, prekidam ga, spremna da brzo okrenem na hipohondriju.

Odolevam porivu da mu kažem da postoje preče stvari u ovom trenutku, na primer, da deca stignu na vreme u školu prvog dana nove školske godine. U trenutku se setim da mi je, pre par meseci, jedno sočivo tu ispalo i počinjem detaljno da pregledam pod s moje strane kreveta. U delimično uspešnoj potrazi nađem sledeće: staklo sa naočara koje mi je polomilo najmlađe dete prošle nedelje; dopola pojedeno čokoladno jaje, toliko bajato da je sada tvrdo kao kamen; neplaćenu kaznu za parkiranje, koju brzo guram nazad pod krevet.

„Potrebna ti je organizacija, Lusi“, kaže Muž Kratkog Fitolja, nemajući pojma šta se sve dešava samo na metar od njega. „Život će ti tako biti mnogo jednostavniji. U međuvremenu možeš da nosiš stare naočare. Nije baš da moraš nekoga da impresioniraš.“ Ustaje i odlazi do kupatila kako bi obavio drugi deo svog jutarnjeg rituala.

Pre desetak godina, na početku naše veze, ovakav razgovor bio bi smatran pravom svađom, jednim od onih žestokih ispada koji mogu da ugroze čitavu stvar. Čak i pre pet godina, otprilike na sredini našeg braka, ovo bi predstavljalo veliku nesuglasicu. A sada, to je samo fustnota u našoj bračnoj priči.

Dok se penjem uz stepenice na poslednji sprat kuće kako bih probudila decu, dolazim do zaključka da su veze kao lastiš gde je mala zategnutost dozvoljena, pa čak i poželjna, kako bi dva kraja ostala spojena. Ukoliko je veza previše opuštena, sve se ruši, kao u slučaju onih bračnih parova koji tvrde da se nikada ne svađaju, a onda im se veza raspadne preko noći, čak bez uzajamnog optuživanja. S druge strane, pak, previše zategnuta veza puca. Sve je u ravnoteži. Nevolja je u tome što uglavnom nema upozorenja pre nego što se ravnoteža naruši.

Psujem dok se saplićem o lego model na stepenicama i lomim ga u paramparčad zajedno sa nekim autićima i rukom koja je pripadala Ekšnmenu. Zaustavljam se naglavačke na gornjem stepeniku i u tom trenutku ugledam, zavučeni pod tepih, malecni svetlosni mač, ne veći od centimetra. Pripadao je jednoj od Džooovih lutkica iz *Ratova zvezda*. Nestao je pre par meseci, pod sumnjivim okolnostima, nakon što je naš najmlađi sin Fred izveo u ranim jutarnjim satima tajnu operaciju u sobi svoje braće.

Koliko sam vremena protraćila tražeći ovaj mač? Koliko je suza proliveno zbog njegovog nestanka? Nakratko ostajem da ležim na tepihu, osećajući nešto nalik zadovoljstvu.

Zastajem ispred Semove i Džoove sobe i polako otvaram vrata. Sem, koji je najstariji, spava ispružen na gornjem krevetu, Džo na donjem, a Fred na podu, ispod kreveta. Kao sendvič. Koliko god puta u toku noći vratim Freda u njegovu sobu, on ima urođeni sistem za navođenje, koji ga vodi nazad u sobu njegove braće ili u našu sobu, gde ga ujutru često nalazimo kako spava na ivici našeg kreveta.

Zadivljeno posmatram svoju usnulu decu, ruke i noge su im opušteno prostrte po krevetu i podu, i moja zabrinutost izbledi. Tokom dana su u neprestanom pokretu i ne mogu da zamrznem trenutak na duže od par sekundi. Dok spavaju, mogu da proučavam tačan nagib nosa ili skupinu pegica. Dodirujem Semovu ruku kako bih ga probudila, ali umesto toga, on me čvrsto zgrabi za ruku. Organizam im je još na raspustu. Prijećam se trenutka neposredno nakon njegovog rođenja, kada je to prvi put uradio i kada me je preplavio talas majčinske ljubavi. Tada sam shvatila da ništa više neće biti isto.

Sem ima skoro devet godina. Već gotovo dve godine ne mogu da ga podignem. Suviše je veliki da bi mi sedeo u krilu i više mi ne dozvoljava da ga poljubim pre odlaska u školu. Uskoro ću ga potpuno izgubiti. Ali sva ljubav i toplina koju je dobio u ranom detinjstvu, usađene su u njega. Sigurno postoje rezerve nežnosti koje će moći da crpi tokom mračnog perioda puberteta, kada ćemo mu se ukazati sa svim našim manama. Dok leži ispružen na krevetu, sa dugim pubertet-skim nezgrapnim udovima, shvatam da gledam u poslednje tragove

detinjstva. Sigurna sam da je to razlog što neke žene rađaju još dece, kako bi uvek imale koga da obasipaju ljubavlju.

Džo se prvi pomeri. Ima lak san, kao i ja.

„Ko će da pomogne majoru Tomu?“ pita i pre nego što otvori oči, a meni se srce stegne.

Slušanje muzike Dejvida Bouvija na putu za Norfok za vreme raspusta izgledalo je kao velika promena načina zabave za vreme putovanja. Mislili smo da će deci biti interesantna narativnost njegovih pesama. I bila je. Ali nismo odmakli dalje od prve pesme albuma *Changes*.

„Zašto ga je napustila raketa?“ pita me, dok viri ispod jorgana.

„Zato što se otkacio“, odgovaram mu.

„Zašto nije bio tu drugi vozač da mu pomogne?“ zanima ga.

„Hteo je da bude sam“, kažem mazeći ga po kosi. Petogodišnji Džo je moja slika i prilika, sa neukrotivim braon uvojcima i tamnozelenim očima, ali temperament je nasledio od oca.

„Je l' mu je raketa pobjegla?“

„Jeste, ali u dubini duše on je želeo da mu pobjegne“, objašnjavam mu.

Džo ćuti, a onda me upita:

„Mama, da li ikada poželiš da pobjegneš od nas?“

„Ponekada da, ali samo u susednu sobu“, smejem se. „Ne nameram da odem u svemir.“

„Ali ponekad, kada ti nešto pričam, ti ne čuješ. Gde si tada?“

Sem je u tom trenutku već sišao sa svog kreveta i oblači školsku uniformu. Molim Džoa da sledi bratovljev primer. Dvoipogodišnji Fred ostaće neobučen do poslednjeg trenutka jer će jednostavno svući odeću čim mu okrenemo leđa. Vraćam se u kupatilo ne bih li našla Toma – mog muža, ne majora.

Postojao je period kada me je Tomovo umivanje fasciniralo, međutim, iako je i dalje izuzetno pedantno, izgubilo je čar novine. Ukratko, to izgleda ovako: odlazi u kupatilo i priprema sve što mu je potrebno za brijanje – četku, penu i brijач postavlja na stočić pored lavaboa. Odvrće slavinu sa hladnom vodom i pušta je da curi tačno tri minuta, a zatim prelazi na toplu vodu. Na taj način, kako on kaže, voda se ne

troši uzalud. Ja sam oduvek pokušavala da mu objasnim da bi taj sistem bolje funkcionisao obrnutim redosledom, ali nikada nije podlegao iskušenju da isproba. „Lusi, ako nešto dobro funkcioniše, zašto bi ga menjala?“ Dok voda curi, pušta radio i sluša emisiju *Danas*.

Proces kupanja utoliko mu je interesantniji ukoliko duže traje trljanje sušera sapunom. Često, dok to radi, voli da ćaska. Ali i nakon nekoliko godina zajedničkog života, dešavalo mi se da pogrešno procenim vreme za šalu. Ukoliko bih ga prekinula pre vremena, mogla bih prouzrokovati zatvaranje u sebe. Ali sa dobrim tajmingom, postajao bi osećajan i velikodušan. I tako je bračna rutina dovedena do savršenstva.

Dok preturam po fiokama u kupatilu, pokušavam da objasnim da sa svetloplavim naočarama iz Socijalnog ne bih baš izlazila u javnost, ali on je već prešao u sledeću fazu, u kojoj celo telo, izuzimajući vrh nosa, uranja u vodu i tako meditira da ga ni dečje urlanje ne može podići.

Sada je van dometa, a ja sedim na stolici sa prekrštenim nogama, nalakćena na koleno, bradom oslonjenom na dlan i pričam sama sa sobom. Slika i prilika naše veze.

Na kratko se prisećam prve noći koju sam provela u Tomovom stanu u Šeperds Bušu 1994. godine. Probudila sam se ujutru i odlučila da na brzinu zbrišem, pa sam počela da se šunjam po sobi tražeći odeću. Pošto je nisam pronašla, vratila sam se u dnevnu sobu jer sam se koliko-toliko jasno sećala da smo sedeli na kauču pre nego što smo otišli u njegovu spavaću sobu. Ali ni tamo je nisam našla. Bila sam potpuno gola i setila sam se da je u jednom trenutku spomenuo cimere. Na vrhovima prstiju, kako nikoga ne bih probudila, otrčala sam nazad u spavaću sobu i zapitala se da li je možda ovo neka njegova šala. Ili je, uprkos normalnom izgledu, postojala tamna strana njegove ličnosti koja je bila sklona zarobljavanju žena koje su spavale s njim na prvom sastanku. Kada sam se vratila u spavaću sobu, on nije više bio tamo i ja sam tada stvarno počela da paničim. Pozvala sam ga, ali nije odgovarao, pa sam polako obukla čupavu kućnu haljinu koja je visila na vratima i krenula da pretražujem sobe.

Kada sam ušla u kupatilo, vrisnula sam. Bio je pod vodom, zatvorenih očiju, potpuno nepomičan. Pomislila sam da je zaspao i udavio

se. Osetila sam veliki gubitak kada sam pomislila da nikada više neću spavati sa ovim čovekom, sa kojim je seks bio veoma dobar. Onda sam zamislila da zovem policiju i objašnjavam šta se dogodilo. Šta ako pomisle da sam ja umešana? Svi forenzički dokazi vodiće do mene. Za trenutak mi je palo na pamet da pobegnem. Onda sam se setila da nemam odeću. Pokušavajući da dišem normalno, polako sam otišla do kade, buljila u njega nekoliko sekundi primetivši da mu je koža boje voska, a zatim snažno gurnula prst u udubljenje između obrva da vidim da li je živ. Olakšanje koje sam osetila kada je prst naišao na otpor njegove glave ubrzo je zamenio šok kada me je zgrabio za ruku tako snažno da mu je koža između prstiju pobelela, uzviknuvši: „Čoveče, hoćeš da me ubiješ? Pa ja sam mislio da nam je bilo lepo sinoć.“

„Mislila sam da si se udavio“, rekoh. „Ne mogu da nađem odeću.“

Pokazao je na komodu pored vrata, na kojoj je ležala moja uredno složena odeća. Jučerašnje gaćice pažljivo presavijene i položene na brus koji je video i bolje dane, i stare *leviske 501*.

„Ti si ih složio?“ upitah nervozno.

„Lusi, cela stvar je u tome“, rekao je, „da obratiš pažnju na detalje“, a zatim je zaronio nazad u vodu.

Razgovor je bio završen, ali niko ne bi mogao reći da nisam znala kuda ovo vodi. I da, vratili smo se ponovo u krevet.

Dok je on izvaljen ležao u kadi, a ja prala zube, kritički sam ispitala njegovo telo, počev odozgo. Kosa, još tamna, skoro crna, malčice proređena, ali to samo ekspert može da primeti. Bore od smeha i bore od brige borile su se za prevlast oko njegovih očiju. Tu je i malena bora između obrva koja se smanjuje i raste u zavisnosti od toga kako napreduje njegov projekat za milansku biblioteku. Mali podbradak jer jede više kada je zabrinut. Generalno, manje oštrih crta, stomak i grudi su zaobljeniji, ali iznenađujuće lepi. Moram da se setim da mu to kažem. Pouzdan muškarac koji obećava prijatan i konvencionalan seks sa dobro uvežbanim repertoarom. Zgodan muškarac, kažu moji prijatelji. Glava mu iskoči iz vode i upita me u šta gledam.

„Koliko dugo se poznajemo?“ pitam ga.

„Oko dvanaest godina“, odgovara, „i tri meseca.“

„Kada smo počeli da nosimo pidžame?“

Pažljivo je razmotrio pitanje. „Mislim da je to bilo 1998, kada smo živeli u zapadnom Londonu, i jedno jutro se probudili i videli da je prozor zaleđen iznutra. U stvari, ti si pozajmljivala moju.“

Bio je u pravu, na početku veze imala sam običaj da delim sve jer sam smatrala da to oslikava dubinu naše veze. Međutim, nakon godinu dana zabavljanja, posadio me je za kuhinjski sto i rekao mi da tako ne može dalje i da moram da prestanem da koristim njegovu četkicu za zube. „Da li ti znaš koliko bakterija imamo u ustima? Svaki ozbiljan zubar reći će ti da ih ima više u ustima nego u dupetu. Razne bolesti prenose se preko pljuvačke.“

„Ma, ne verujem“, rekoh, nemajući šta drugo da kažem.

„Hepatitis, sida, ebola mogu da se prenesu oralnim putem“, nije posustajao.

„Ali svakako bi ih dobio pošto spavamo zajedno“, logično sam zaključila.

„Ne, ako koristimo kondome. Kada lizneš kontaktno sočivo pre nego što ga staviš u oko, to je gore nego da si ga gurnula u dupe i onda stavila.“

Očigledno je da se ovaj razgovor već neko vreme zakuvavao. Nevoljno sam se složila sa oba njegova argumenta i više nikada nismo potezali to pitanje. Ja i dalje uzimam njegovu četkicu za zube i ližem kontaktna sočiva, ali nikada pred njim, mada on s vremena na vreme pređe prstima preko četkice i pogleda me sumnjičavo pitajući se zašto je mokra.

„O čemu si razmišljao pod vodom?“ pitam ga iskreno radoznala.

„Računao sam koliko bismo vremena uštedeli ujutru ako bismo pahuljice sipali u činije prethodno večer. Verovatno oko četiri minuta“, kaže i ponovo nestane pod vodom.

Nakon nekoliko sekundi ponovo izranja da bi izjavio, kao izvinjenje za raniji ispad, da će on odvesti Freda u novo obdanište. „Baš bih voleo“, kaže. „Osim toga, ti možda ne bi mogla da pronađeš ulicu.“

Drago mi je zbog toga jer, iako bi trebalo da osetim olakšanje što Fred polazi u obdanište, te ću tako prvi put nakon osam godina imati vremena za sebe, osećam veliku prazninu i znam da bi moglo da se desi da zaplačem.

I tako, pola sata kasnije, koračam ulicom, sa rukom zaštitnički prebačenom preko Semovog ramena, na putu ka školi. „Je l' kasnimo?“ pita, ali već zna odgovor. Baš kada smo bili na vratima, Džo je projurio pored kuhinjskog stola i prolio mleko po svojoj školskoj uniformi i mojim farmerkama, zbog čega smo u startu kasnili deset minuta. Iako smo dobro pripremili plan, napravili užinu prethodne večeri, brižljivo složili uniforme na stolicu, poređali cipele kod ulaznih vrata, već postavili doručak na sto, a četkice za zube pored sudopere, ne možemo protiv nepredviđene katastrofe. Spremanje za školu usklađeno je kao avio saobraćaj na velikom aerodromu: jedna mala izmena u planu može da dovede do kolapsa celog sistema.

„Ne preterano“, kažem. Potpuno mi je nepojmljivo da sam nekada mogla da priprelim glavne vesti za emisiju *Njuznajt*, a da nisam u stanju da spremim decu za školu svakog jutra. Čini mi se neverovatnim da sam nekada mogla da ubedim šefove kabineta da dođu u kasnovečernju emisiju u kojoj će ih rešetati Džeremi Paksman*, a da sada ne mogu da ubedim najmlađeg sina da ostane u odeći koju sam mu obukla.

„Da li je Bog veći od olovke?“ pita Džo koji previše razmišlja za jednog petogodišnjaka. „Ako nije, je l' bi moglo da se desi da ga pojede pas?“

„Sigurno ne jedan od pasa koji šetaju ovim krajem“, uveravam ga. „Suviše su pristojni.“

A to je potpuno tačno. Prolazimo kroz bogatiji kraj severozapadnog Londona. Ovde nema ćelavih navijača sa pitbulovima. Nema sportskih kladionica. Ni kebaba. Ni trudnih tinejdžerki. Nalazimo se u sred sveta otmenih zabava.

Danas je prvi dan nove školske godine, a standardi su već popustili. Dok hodaju ulicom, deca uz parče tosta grickaju i pahuljice sa raznim žitaricama.

Zbog kratkovidosti imam samo impresionističke obrise. Prisećam se trenutka od pre dve nedelje na plaži u Norfoku, kada sam stajala na obali Severnog mora sa vunanim šeširovima navučenim preko obrva

* Jeremy Paxman – novinar i voditelj na televiziji BBC, poznat po agresivnim intervjuima u emisiji *Njuznajt*

i maramom vezanom oko vrata, skoro do očiju. Istočni vetar, neuobičajen za to doba godine, duvao mi je u lice, a oči su mi suzile. Morala sam neprestano da trepcem kako mi se vid ne bi zamutio. Izgledalo je kao da gledam kroz prizmu. Čim bih fokusirala pogled na nešto, na primer, na galeba ili neki lepi kamen, ta slika bi mi se razbila na spektar različitih oblika i boja. Tada shvatih da sam se ja sama upravo tako osećala. Tokom svih ovih godina ja sam se rasparčala. A sada, s obzirom na to da će moj najmlađi sin ići u obdanište tri puta nedeljno, došlo je vreme da se sastavim, ali ne mogu da se setim kako da složim sve deliće. Tu su Tom, deca, moja porodica, prijatelji, svi ti različiti elementi, bez koherentne celine. Nema niti koja sve spaja.

Negde u vrtlogu porodičnog života, izgubila sam samu sebe. Mogu da vidim prošlost, ali nisam sigurna kuda me vodi budućnost. Pokušavam da sagledam širu sliku, ali ne mogu više da se setim kako bi sve to trebalo da izgleda. Posao koji sam volela, posao televizijskog producenta u vestima, prestala sam da radim kada sam otkrila da ne mogu istovremeno da imam trinaestočasovno radno vreme i da budem majka. Onaj ko je rekao da raditi puno radno vreme i imati decu znači imati sve, nije bio dobar matematičar. Uvek nešto nedostaje. Uključujući i stanje na našem bankovnom računu jer nakon što isplatimo bebisiterku, ne ostane previše. A pored toga, suviše mi je nedostajao Sem.

Ono što treba da uradim sada i ovde, dok nazirem u daljini školsko dvorište, jeste da smislim nekoliko odgovora na ona prijateljska čavrljanja koja obeležavaju početak školske godine. Nešto kratko jer većinu ljudi ne zanimaju detalji. „Leto je bilo pravo mučenje i kulminiralo je katastrofalnim odmorom u kampu u Norfoku jer nismo imali dovoljno novca. Za to vreme ja sam zapala u introspektivno raspoloženje, tokom kojeg sam preispitivala ključne segmente svog života, uključujući i odluku da prestanem da radim kada sam rodila dete, stanje svog braka i nedostatak novca“. Zamislila sam kako govorim, naglašavajući reči mimikom i gestikulacijom, kako bih istakla jačinu svojih osećanja. „Ah, i da li sam napomenula da moj muž želi da izdamo kuću u kojoj živimo i preselimo se kod moje svestrve na

godinu dana, dok nam se ne popravi finansijska situacija?“ Odmor je bio presudni momenat, toga smo oboje svesni. Ali njegove posledice nisu bile odmah vidljive.

„Mama, mama, je l' me čuješ?“ pita Sem.

„Izvini, zamislila sam se“, kažem, a on bi da zna da li je on sada kao pas vodič.

„Tako nekako“, odgovaram i škiljim dalje niz put.

Vidim nejasne konture jednog od očeva kako nam se približava. Razgovara preko mobilnog telefona, a prstima prolazi kroz gustu tamnu kosu, pokret koji mi je poznat od prošle školske godine. To je Zgodni Tata koji ima interesantne stavove o tome kako treba da izgleda hranljiva dečja užina i koji voli da pije jutarnju kafu sa ostalim majkama. Ali ne razmišljam o njemu zbog tih kvaliteta, već zbog njegovog izgleda i njegovih pokreta. U pitanju je nešto animalno. U stvari, što manje govori, više je privlačan.

Čak i sa velike udaljenosti mogu da prepoznam njegovu siluetu. Pored svih misli koje mi se motaju po glavi, iznenada mi pada na pamet da je samim tim što se pojavio u ovom trenutku, i ne znajući, postao deo šire slike o kojoj sam razmišljala. Nerviram se zbog odeće koju sam u brzini, bez razmišljanja, nabacila na sebe: donji deo pidžame od tartana, a preko toga dugi odrpani kaput, nadajući se da će to moći da prođe kao ležeran moderan stil. Sada je suviše kasno da se sa sinovima sakrijem iza žive ograde, te polako, dok me niko ne gleda, tražim tragove jučerašnje šminke u ogledalu retrovizora kombija.

Ustuknem kada prozor počne da se kreće nadole, te me osoba koja je na suvozačevom mestu pogleda i upita šta radim. „Gospode, izgledaš kao panda“, kaže Seksi Mama br. 1, moja sušta suprotnost. Otvara kasetu i preda mnom se ukazuju dopola popijena boca šampanjca, mirišljava sveća i jastučići za skidanje šminke.

„Kako ti to polazi za rukom?“ pitam je, dok zahvalno brišem oči. „Imaš li neki sistem?“ Gleda me zbunjeno. „Pa, ne, samo stvari“, odgovara.

„Je l' bilo dobro na odmoru?“ pitam je.

„Divno, Toskana, Kornvol. A tebi?“

„Odlično“, odgovaram, ali ona već baca pogled niz put i lupka prstima po volanu.

„Moram da krenem, inače ću zakasniti na čas *aštanga* joge. Nego, je li ti to nosiš tartan? To je tako trendseterski.“

Zgodni Tata lagano ide ka meni. Vidim kako mi maše i nemam druge nego da se pozdravim sa njim. Tada primećujem da mu je druga ruka u gipsu. Ah, kakva sreća, očigledna tema za razgovor.

„Polomio si ruku“, kažem, možda previše ushićeno.

„Da“, kaže on. „Pao sam sa merdevina u kući jednog prijatelja u Hrvatskoj.“

Gleda me sa iščekivanjem. Zatim se nasmeši i ja začujem sebe kako neprirodno sporo govorim: „To mora da je veoma... opuštajuće.“ Izgovaram to sporim grlenim glasom, tako da zvučim kao Marijela Frostrap*.

Smešak mu polako nestaje sa lica. Ovo ne spada u očekivani reper-toar prijateljskog časkanja između roditelja.

„Šta može da bude opuštajuće kad polomiš ruku? Naročito u Hrvatskoj.“

Sem me pogleda, jednako začuđen. „U pravu je, mama.“

„U stvari, prilično je... bolno, Lusi.“ Zgodni Tata imitira moju intonaciju. „I ne mislim da bi se moja žena složila da je opuštajuće. U ovom trenutku nisam baš od neke koristi. Ne mogu ni da radim, boli me i kada kucam.“ Smeši se. Odjednom se setim slučajnih susreta u vreme dok još nisam bila udata i njihovih beskrajnih mogućnosti, a slike iz prethodnog života okupiraju mi misli. Prugaste dokolenice sa prstićima, *soni* vokmeni, šimike. Sećam se da sam u Bristolu kupila ploču grupe *The Cure* od dečka koji je nosio veoma uske crne pantalone i džemper od mohera, a mirisao je na pačuli ulje. Mogu čak da se setim i reči većine tih pesama. Sećam se putovanja avionom u Berlin, kada me je čovek pitao da li hoću da odem s njim u njegov hotel, ja pristala, a njegova se žena okrenula sa sedišta ispred i nasmejala. Sećam se da sam se na fakultetu zaljubila u dečka koji nikada nije raspakivao kofer, pa je tri para identičnih farmerki i tri bele košulje vrteo

* Mariella Frostrup – novinarka i voditeljka poznata na britanskoj televiziji i radiju; njen glas bio je proglašen za najseksipilniji glas na televiziji.

ukrug svakog dana. Tomu bi se svideo. Zašto su ova sećanja ostala, dok su druga zauvek izgubljena? Ako se sada ovoga sećam, hoću li se istoga sećati i za dvadeset godina?

Pominjanje energične žene Zgodnog Tate vraća me u realnost jer nikada nisam o njemu razmišljala u množini, stoga nameštam prijateljski, ali poslovan izraz lica. „Kako je ona? Je l' se malo opustila?“

„Nije nikada bila dobra u tome, ima previše energije. Nego, hoćeš da odemo na kafu kad odvedeš decu u školu?“

„Odlično“, kažem, trudeći se da izgledam pribrano pred ovim neočekivanim upadom u moja sanjarenja. Primećujem da sumnjičavo gleda u moje noge.

„Je l' ti to nosiš pidžamu ispod kaputa?“ pita. „Da odložimo, onda, kafu za neki drugi put.“

2.

„Predstojeći događaji imaće dalekosežne posledice.“

Uprkos dvosmislenim signalima i blagom poniženju koje sam osetila, taj susret je izazvao temeljne promene u meni. Nešto se u meni probudilo nakon dugog sna. Eto kako se dešavaju prirodne katastrofe, pomislih. Niz neprimetnih pokreta u jezgru dovodi do katastrofe velikih razmera na površini. Ovako se osećam kada krišom pušim cigaretu dok deca ne gledaju, a u meni se javlja osećanje slobode povezano za različitim periodima mog života, kada je uživanje bilo tu da bi se koristilo.

Sledećih nekoliko dana započinjem jutro sa nadom da ću naleteti na Zgodnog Tatu, a onda prebacujem sebi što se osećam bezrazložno razočarano kada se ne pojavi. Možda ponovo radi, a žena vodi decu u školu, mada znam da ona ima važan posao u gradu, što znači da mora da bude u kancelariji do osam sati. Možda imaju *au pair* devojkicu koja vodi njihovo dvoje dece u školu.

Dozvoljavam sebi mali bezazleni izlet u maštu i zamišljam ga u Narodnoj biblioteci kako istražuje podatke za knjigu koju trenutno piše. To bi mogao da radi i sa rukom u gipsu, ali gotovo sigurno ne bi mogao da kuca. Mogao bi da diktira, a ja da kucam. Zamišljam ga kako sedi u udobnoj fotelji, ruku položenih na naslon, prstima čupka

mebl, dok me posmatra u tišini. Mogao bi da provede dane zatvoren u radnoj sobi (za decu nema mesta u ovoj slici), dok mu ja dajem oštroumne komentare i uobličavam strukturu njegove biografije. Zatim postajem neophodna, ne može da radi bez mene. Ja, u stvari, ni ne znam o čemu on piše dok ga jedne večeri, nakon što sam uspravala decu, nisam potražila na Internetu i otkrila da kasni sa predajom rukopisa o doprinosu Latinske Amerike međunarodnom filmu. Veoma specijalizovana tema o kojoj ne znam ama baš ništa. I tu se fantazija završava. Bezazleno.

„Izvinite, gospođo, želite li piće, hoćete li da naručite nešto?“ Iznenada postajem svesna prisustva konobara koji me lagano tapše po ramenu. Nosi besprekorno čistu i ispeglanu dugu belu kecelju, vezanu oko struka, lepo presavijenu sa prednje strane, tačno iznad stomaka. Pomišljam na besomučni rat koji se vodi u perionici u njegovom domu, gde hrpe neispeglane posteljine i odeće prete da zauzmu i kuhinju. Poljakinju, ženu koja nam posprema kuću jednom nedeljno, sada toliko muči artritis da može samo površno da obriše prašinu, a neispeglan veš je prepustila sudbini još pre mesec dana.

Razmišljam o tome da ga pitam gde mu peru i peglaju veš, pa čak i da li bi mi on to uradio. Da li bi mi spavanje na savršeno glatkoj i hladnoj posteljini povratilo izgubljenu ravnotežu? Odolevam porivu da naslonim glavu na njegovu kecelju i zažmurim. Ovakvi kućni problemi nagonili su prijateljice moje majke da posegnu za valijumom. One sada više nisu bitne, uveravam sebe. U svakom slučaju, postoje nova oružja kućne artiljerije: košulje koje se lako peglaju, pelene za jednokratnu upotrebu i jela iz kesice. Štirka smo se odavno rešili, kao i sifona za sodu i trešenja tepiha.

Osim toga, kaos u kući je nasledan. Moja majka ga je pametno preokrenula u intelektualni stav, a mene je naučila da je uredna kuća antifeministička. Žene bi trebalo da provode više vremena vežbajući moždane vijuge, a manje birajući materijal za zavese, ukoliko žele da se oslobode stega kućnih poslova koje su im onemogućavale da ostvare svoje intelektualne potencijale, govorila mi je majka kada sam bila mala.